

CONSILIERE

Plecarea unuia sau ambilor parinti la munca in strainatate presupune schimbari in viata familiei, schimbari mai mult sau mai putin previzibile sau controlabile de catre toti membrii acesteia.

Acesta poate fi un eveniment pregatit din timp in cadrul familiei, astfel incat toti membrii familiei sunt la curent cu schimbarea ce va urma, sau dimpotriva poate fi un eveniment total neasteptat pentru unii membrii din familie. S-a constatat ca exista situatii in care copiii nu sunt informati si nici angajati la luarea deciziei cu privire la plecarea parintilor. Unii copii afla despre plecarea acestora cu foarte putin timp inainte sau realizeaza acest lucru abia dupa ce parintii au plecat. Aceste situatii cresc posibilitatea ca plecarea parintilor sa devina un eveniment de viata psihotraumatizant pentru copii.

In cazul copiilor lasati singuri acasa, lipsa parintilor pe perioade indelungate de timp, pot avea efecte negative semnificative asupra dezvoltarii acestora. Pe fondul privarii afective, copiii singuri acasa ai caror parinti sunt la munca in strainatate se pot confrunta cu probleme cum ar fi: neglijare fizica si emotionala, deteriorarea conduitei scolare, risc de a dezvolta comportamente (pre)delincvente si un grad ridicat de vulnerabilitate la abuzuri, exploatare prin munca, exploatare prin munca si trafic de copii.

Copii singuri acasa sufera de neglijare emotionala din partea parintilor plecati, deoarece absenta fizica a parintilor ii lipseste pe acestia de contactele fizice cu parintii, de semnele de afectiune directe si nemijlocite, de atentie si grija parinteasca pe care parintii ar putea-o oferi fiind prezenti.

Atat in cazul copiilor cu ambii parinti plecati, cat si in cazul copiilor cu un singur parinte plecat exista riscul altor forme de neglijare decat ce emotionala:

- neglijarea alimentara (privarea de hrana, absenta mai multor categorii de alimente esentiale pentru crestere, mese neregulate);
- neglijarea vestimentare (haine nepotrivite pentru anotimp, haine prea mici, haine murdare);
- neglijarea igienei (lipsa igienei corporale, mirosuri respingatoare, paraziti);
- neglijare medicala (absenta ingrijirilor necesare, omiterea vaccinarilor si a vizitelor de control, neaplicarea tratamentelor prescrise);
- neglijarea locuintei (locuinta prost intretinuta, neincalzita, risc de incendiu, mobilier absent sau in stare proasta, substante toxice la indemana copilului instalare superficiala din cauza frecventelor mutari);
- neglijarea educatiei (sub-stimulare, instabilitatea sistemului de pedepse si recompense, lipsa modelelor de invatare a curateniei;
- a limbajului, lipsa de urmarire la intrarea in scoala);
- neglijare afectiva (lipsa atentiei, a contactelor fizice, a semnelor de afectiune, a cuvintelor de apreciere. In fine, putem include in neglijare si fenomenul abandonului;

Pe fondul acestor forme de neglijare, copiii ai caror parinti sunt la munca in strainatate pot dezvolta o serie de manifestari psihocomportamentale.

Manifestarile psiho-comportamentale ale copiilor singuri acasa ca urmare a plecarii parintilor/parintelui la munca in strainatate, difera de la copil la copil in functie de:

- varsta lor la prima plecare a parintilor/parintelui;
- nivelul de dezvoltare psiho-sociala, capacitatea lor de intelegere si constientizare a realitatii;
- caracteristicile lor de personalitate, nivelul de rezistenta la stres si capacitatea de adaptare;

- nivelul de pregătire a copilului pentru această schimbare, durata plecării părinților/părintelui și tipul de relaționare a părinților/părintelui cu copilul în această perioadă;
- sprijinul pe care îl primesc de la persoanele în grijă cărora au rămas.

- **Deteriorarea conduitei școlare** – scăderea performanțelor școlare, absenteism, risc de abandon școlar, conflicte cu profesorii și colegii;
- **Sentimente de abandon, de nesiguranță, tristețe, anxietate, stări depresive** ca urmare a dorului de părinți, a nevoii de afecțiune părintească, de apreciere din partea părinților.
- **Atitudine de indiferență, încapătânare** care poate merge uneori până la comportament agresiv ca rezultat al frustrării și al nevoii de atenție. În momentele dificile cu care se confruntă copilul interpretează absența părinților ca o manifestare a indiferenței acestora față de el și de nevoile lui;
- **Tulburări de atenție** (scăderea capacității de concentrare pentru realizarea sarcinilor și „evadarea din realitate”). Obiectivul principal al gândurilor copiilor sunt părinții plecați, situația lor, momentele când vor comunica cu ei, când vor primi pachet;
- **Absența aspirațiilor pe termen lung** (nu se pot proiecta în viitor) sau prezenta unor aspirații nerealiste de distorsiuni cognitive de genul: „Ca să ai bani nu trebuie să înveți), „Când voi fi mare o să ploec să muncesc în strainatate și pentru asta nu trebuie să ai carte, etc; Apariția sau dezvoltarea acestei atitudini negative față de educație este favorizată în special de modelele oferite de acei părinți care deși absolvenți de studii superioare, în strainatate efectuează munci necalificate. Copiii și tinerii află adesea că în strainatate lucrând ca muncitor necalificat poți câștiga considerabil mai mult decât dacă muncești în țară și în domeniul în care ai calificare.
- **Tulburări ale stimei de sine** – supraaprecierea față de alți copii care nu au la fel de mulți bani sau aceeași vestimentație sau accesorii pe care ei le primesc din strainatate, sau subapreciere în relație cu egalii lor ai căror părinți sunt prezenți la evenimentele importante din viața lor (serbări școlare, sedințe cu părinții, aniversări, sărbători);
- **Lipsa de motivație, stări de apatie** – indiferența față de ceea ce se întâmplă în jur, oboseala – lipsa de energie, de voință pentru a depune eforturi cognitive la școală, de a se implica în activități variate specifice vârstei, fie pe fondul tristeții și al stărilor depresive, fie determinate de supraincercarea cu sarcini specifice adulților.
- **Dificultăți de adaptare** – după plecarea părinților copiii traversează o perioadă de adaptare la noua situație, la schimbările apărute în viața lor. În lipsa unei pregătiri adecvate a copiilor din partea părinților sau a unui consilier psihologic, copiii pot dezvolta în această perioadă de adaptare reacție acută la stres sau reacție de adaptare.
- **Comportamente delincvente** – aderarea acestora la grupuri delincvente, comportament agresiv, abuz de substanțe, implicare în comiterea de infracțiuni, frecventarea de localități, săli de jocuri, reprezintă modalitatea de a suplini nevoile de apreciere, de atenție și afecțiune nesatisfăcute.
- **Conduite sinucigase** – factori determinanți ai suicidului la adolescenți sunt: frica sau sentimentul de abandon, frica de pedeapsă, frica de eșec școlar, imposibilitatea de adaptare la un ritm nou și dificil de viață, tulburări de atașament datorate separării de mamă, istoric de frustrări afective precoce, discordanța dintre reprezentările subiective și cele externe oferite de mass-media, ce joacă un rol de imitație.

Riscuri la care sunt expuși copiii singuri acasă:

- Supraincercarea cu sarcini: preluare responsabilităților de adult, îngrijirea și creșterea fratilor mai mici;

- Vulnerabilitate la abuzuri fizice, psihice, sexuale, exploatare prin munca, trafic de copii si prostitutie; Agresorii sexuali, recrutatori sau traficanti de persoane, adulti sau copiii violenti, persoanele care exploateaza copiii prin munca isi aleg victimele dintre copiii neglijati, nesupravegheati;
- Insuficienta dezvoltare a abilitatilor de viata independenta necesare pentru a face fata dificultatilor viitoare ca adult; independenta in luarea deciziilor, increderea in fortele proprii, controlul si exprimarea emotiilor;
- Insusirea deficitara a normelor etico-morale: in absenta unui model familial functional, a unui mediu si coerent, copiii singuri acasa pot internaliza modelul de neglijare afectiva din cadrul familiei de origine pentru a-l aplica ulterior la varsta adultului.
- Debutul precoce al vietii sexuale: in special puberii si adolescentii vor cauta afectiunea de care au nevoie numai in grupul de prieteni ci si in relatiile intime. Lipsa unei educatii adecvate privind viata sexuala, lipsa supravegherii pot conduce la relatii intime, fuga de acasa, chiar concubinaj, comportamente cu risc crescut pentru contractarea unor infectii cu transmitere sexuala sau chiar aparitia de sarcini nedorite la varste fragede.

Exista situatii in care parintii plecati ofera copiilor promisiuni pe care nu le pot respecta: promit ca vor suna la un anumit interval de timp, ca vor trimite pachete, ca vor veni in tara la o anumita data, ca ii vor lua pe copii la ei in strainatate, etc. Aceste promisiuni neindeplinite au asupra copiilor efecte de dezamagire, de frustrare, declanseaza trairea straii de indoiala cu privire la afectiunea parintilor pentru ei si sentimentul de abandon. Acest lucru arata ca, desi plecarea la munca este temporara, efectele asupra copiilor pot fi similare cu cele ale pierderii unui parinte prin divort sau deces.